

RIIGI TUGITEENUSTE
KESKUS

OÜ Setomaa Haldus
haldus@setomaa.ee
Pikk tn 30
64001 Värskä

30.09.2025 nr 11.2-1/25/4610

Vandeadvokaat Mario Sõrm
Advokaadibüroo Sorainen
Rotermanni 6
10111 Tallinn

VAIDEOTSUS

Tuginedes Eesti Euroopa Liidu välispiiri programmi (varasemalt Eesti-Venemaa piiriülese koostöö programmi 2014–2020; (edaspidi programm)) „Kaebuste menetlemise reeglitest“ (*General Rules for Procedure of Complaints*), arvestades vaiete paneeli (*complaint panel*) arvamust, ning haldusmenetluse seaduse § 85 punktist 4, korraldusasutusena tegutsev **Riigi Tugiteenuste Keskus** (edaspidi RTK või vaide lahendaja)

otsustab:

1. **jätta OÜ Setomaa Haldus vaie rahuldamata ja Riigi Tugiteenuste Keskuse 05.08.2025 otsus nr 11.1-14/25/3754 finantskorrektsiooni tegemise kohta kehtetuks tunnistamata;**
2. **peatada Riigi Tugiteenuste Keskuse 05.08.2025 otsuse nr 11.1-14/25/3754 täitmine kuni finantskorrektsiooni otsuse üle vaidluse lõppemiseni, s.t kui toetuse saaja esitab finantskorrektsiooni otsuse peale kohtule kaebuse, siis kuni kohtumenetlust lõpetava lahendi jõustumiseni, või kui kohtule kaebust finantskorrektsiooni otsuse peale ei esitata, siis kuni 30 kalendripäeva möödumiseni alates käesoleva vaideotsuse teatavaks tegemisest arvates.**

Käesoleva vaideotsusega mitte nõustumisel võib esitada kaebuse halduskohtule haldusmenetluse seaduse § 87 ning halduskohtumenetluse seadustiku § 47 lõike 2 kohaselt 30 päeva jooksul vaideotsuse teatavaks tegemisest arvates.

1. Vaide läbivaatamise alus ning vaide esitaja taotlus

1.1. Lähtuvalt RTK 05.08.2025 otsusest nr 11.1-14/25/3754 finantskorrektsiooni tegemise kohta (edaspidi ka FKO), programmi „Kaebuste menetlemise reeglitest“ ja haldusmenetluse seaduse (edaspidi HMS) §-st 73, vaatas RTK OÜ Setomaa Haldus (edaspidi ka toetuse saaja või vaide esitaja) 26.08.2025 esitatud vaide läbi.

1.2. Kaebus on nõuetekohane ja vastab üldiselt programmi „Kaebuste menetlemise reeglites“ ja HMS §-s 76 sätestatud nõuetele. „Kaebuste menetlemise reeglite“ kohaselt peaks kaebus olema inglise keeles, kuid RTK peab seda puudust ebaoluliseks, sest nii kaebuse esitaja kui ka RTK kasutavad oma igapäevase töökeelena eesti keelt.

1.3 Vaide esitaja taotleb vaides FKO kehtetuks tunnistamist ja täitmise peatamist kuni vaidluse lõppemiseni.

2. Asjaolud

2.1. OÜ Setomaa Haldus osales programmi 6. taotlusvoorus projekti ER274 „Setomaa reoveepuhastite (SetoWWTP) reoveepuhastuse täiustamine“ juhtpartnerina ja toetusleping allkirjastati 26.06.2023. Projekti hinnanguliseks abikõlblikuks maksumuseks oli 315 000 eurot ja maksimaalseks toetuse summaks 283 500 eurot.

2.2. RTK tuvastas, et OÜ Setomaa Haldus ei ole järginud projekti kulude abikõlblikkuse tähtaega 31.12.2023.

2.3. Eeltoodud põhjusest tulenevalt kohaldas RTK rikkumisega seotud kulude osas finantskorrektsiooni ning luges mitteabikõlblikuks kuluks 138 035,38 eurot, millest Euroopa Regionaalarengu Fondi toetus moodustab 124 231,84 eurot ja omafinantseering 13 803,54 eurot; ning vähendas mitteabikõlbliku summa ulatuses projekti eelarvet. Sellega seoses muudeti ka projekti taotluse rahuldamise otsust. Lisaks nõudis RTK toetuse saajalt tagasi rahastamiskõlbmatute kulude alusel makstud toetus summas 18 846,72 eurot.

3. Vaide põhjendused

3.1. Toetuse saaja esitas 26.08.2025 vaide RTK otsusele nr 11.1-14/25/3754 finantskorrektsiooni tegemise kohta.

3.2. Toetuse saaja ei nõustu RTK etteheitega, leides, et korraldusasutuse otsus on õigusvastane, kuna see on ebaproportsionaalne, sest toetuse saaja eksimus ei kahjusta Euroopa Liidu ega Eesti Vabariigi finantshuve ega eelarvet, toetuse menetluses on korraldusasutus rikkunud HMS ja keeleseaduse (KeeleS) nõudeid ning korraldusasutus oleks pidanud projektiga seotud hankemenetluse eelkontrollis märkama, et hankelepinguga seotud arve tasumine võib hilineda.

4. RTK seisukohad

4.1. HMS § 83 lõike 1 kohaselt kontrollitakse valet läbi vaadates haldusakti andmise õiguspärasust ja otstarbekust. HMS § 54 kohaselt on haldusakt õiguspärane, kui ta on antud pädeva haldusorgani poolt andmise hetkel kehtiva õiguse alusel ja sellega kooskõlas, proportsionaalne, kaalutusvigadeta ning vastab vorminõuetele. RTK kontrollib FKO õiguspärasust ja otstarbekust lähtudes toetuse saaja poolt vaides esitatud argumentidest ja vastuväidetest.

4.2. Vaide lahendaja, olles tutvunud FKO-s esitatud seisukohtade ja põhjendustega ja vaides esitatud vastuargumentidega, asub seisukohale, et FKO on seaduslik ja põhjendatud ning mitte ükski vaides esitatud väidetest ei anna alust viidatud otsuse tühistamiseks.

4.3. Vaide lahendaja hinnangul on vaidlustatud otsuses selgitatud selle andmise õiguslikke aluseid ning põhjendamiskohustus vajalikul määral täidetud. FKO-st nähtub, et järgitud on vorminõudeid. FKO on antud pädeva haldusorgani poolt kehtiva õiguse alusel ja sellega kooskõlas, proportsionaalne ning kaalutusvigadeta. RTK tugineb finantskorrektsiooni otsuses esitatud põhjendustele, täpsustades neid alljärgnevalt.

4.4. Toetuse saaja ja RTK vahel puudub vaidlus faktilise asjaolu osas, et toetuse saaja ei ole täitnud oma kohustust tasuda kõik projektiga seotud kulutused enne abikõlblikkuse perioodi lõppu 31.12.2023. Abikõlblikkuse periood on sätestatud Euroopa Liidu otsekohalduvates õigusaktides, samuti programmi juhendis (*Programme Manual*), millele FKO-s on korrektselt viidatud. Samuti on abikõlblikkuse periood ära toodud toetuse saaja allkirjastatud toetuslepingus.

4.5. Toetuse saaja on selgitanud, et kuna tema eelarveline olukord oli 2023. aasta lõpus keeruline, ei olnud võimalik kõigi projekti kulude arveid tasuda. Raske olukorra põhjenduseks on toetuse saaja toonud Ukrainas toimuva sõja. Vaide lahendaja ei pea seda eluliselt usutavaks, et 2023. aasta lõpus mõjutas toetuse saajat poolteist aastat varem alanud sõjategevus, eriti arvestades asjaoluga, et 22. veebruaril 2023 ehk aasta pärast Venemaa kallaletungi Ukrainale on toetuse saaja juhatuse liige Raul Lepp allkirjastanud partneri kinnituse, kus punktides 5.2. ja 5.3. kinnitab, et toetust saaval organisatsioonil on piisavalt likviidsed vahendeid, et tagada projekti tegevuste elluviimine, ning ta suudab tagada piisava likviidsuse ajani, mil laekuvad toetuse maksed (5. *Our organisation declares: /.../ 5.2. it will be able to maintain sufficient financial liquidity to implement*

the activities of the project. 5.3 it will be able to maintain sufficient financial liquidity to finance activities of the project until receipt of the balance payment.)

4.6. Toetuse saaja on vaides väitnud, et toetuse kasutamise raamistik on keeruline ning ta oli eksiarvamusel, et projekti abikõlblikkuse lõpptähtaeg oli seotud projekti esemeks olevate tööde teostamisega, mitte nende eest esitatud arvete tasumisega. Taas peab vaide lahendaja nentima, et selline väide ei ole eluliselt usutav. Toetuse saaja esindaja Raul Altnurme on osalenud 20.12.2022 toimunud programmi infopäeval, kus näidatud slaididel on suurelt ja trükitähtedes abikõlblikkust kirjeldava osa juures öeldud „PAID before 31.12.2023“ – nimetatud lause on mõistetav ka üpris vähese keeleoskusega isikutele. Lisaks teavitas programmi sekretariaat 05.12.2023 toetuse saajat peatselt saabuvast projekti lõpptähtajast, kus muuhulgas juhtis tähelepanu sellele, et kuna 31.12.2023 on pühapäev, tuleks võimalusel teha viimased maksed 29. detsembril 2023, ning rõhutas, et juba näiteks 2. jaanuaril 2024 tehtud maksega seotud kulu on mitteabikõlblik. (2. *All costs must be paid out on 31 December 2023 as latest. Please be aware, that 31 December 2023 is Sunday, so most likely you must finalise payments on 29 December 2023./.../ Important to remember: /.../ If any delivery act is signed or payments are done after 31 December 2023, e.g., on 2 January 2024 or later – the costs are not eligible!*)

4.7. Toetuse saaja on korraldusasutusele heitnud ette, et toetuse kasutamise seotud materjalid olid võõrkeeles. Siinkohal juhib vaide lahendaja tähelepanu asjaolule, et algselt Eesti-Venemaa piiriülese koostöö programmina tegutsenud programmi näol on tegu rahvusvahelise tegevusega ning tänapäeval on just inglise keel kõige levinum võõrkeel, mis võimaldab piiriülese koostöö toetamist kõige vähem tüsilikult. Ning kuigi vaide lahendaja möönab, et õiguskantsler on juhtinud tähelepanu asjaolule, et toetuste menetlemise peaks läbi viima eesti keeles, on korraldusasutus seni juhindunud KeeleS §-s 13 sätestatud võimalusest, et riigiasutusel on lubatud suhelda mõlemale poolele sobivas keeles. Toetuse saajal puudus kohustus programmist toetust taotleda, ta tegi seda vabatahtlikult, ta esitas projektitaotluse inglise keeles, esitas projekti aruande inglise keeles, sõlmis toetuslepingu inglise keeles ja kogu oma tegevusega kinnitas, et saab inglise keelest aru. Kui aga on toetuse saaja jääb kindlaks, et tema inglise keele oskus ei olnud piisav, et päriselt mõista toetuse saamisega seotud kohustusi, siis juhime tähelepanu tema võimalusele kasutada õiguskaitsevahendina tsiviilseadustiku üldosa seaduse §-dele 90 ja 92 tuginedes olulise eksimuse mõjul tehtud tehingu tühistamist.

4.8. Toetuse saaja on korraldusasutusele ette heitnud ka asjaolu, et RTK on kooskõlastanud projekti raames korraldatud riigihanke alusdokumendid, millest pidi nähtuma, et viimane hankega seotud makse tehakse pärast abikõlblikkuse perioodi, ent sellele kui võimalikule rikkumisele ei ole tähelepanu juhitud. Siinkohal peab aga osundama, et tegu ei olnud formaalse kooskõlastusega, vaid pakuti võimalust hangete eelnõustamiseks, mille käigus juhiti tähelepanu hankija võimalustele, ent otsused hanketingimuste üle ja nendega kaasnev vastutus lasub siiski hankijal endal. Pealegi juhtis korraldusasutus abikõlblikkuse tähtaja saabumisele tähelepanu eraldi teavitusega, seega pidi toetuse saaja hiljemalt punktis 4.6. viidatud teavitust saades mõistma, et projekti maksed tuleb teha hiljemalt abikõlblikkuse perioodi lõpuks ehk 31.12.2023. Seega ei ole käesoleval juhul tegu usalduskaitse põhimõtte rikkumisega, kuna nii enne projektitaotluse esitamist kui ka projekti abikõlblikkuse perioodi lõpu lähenedes andis korraldusasutus toetuse saajale teada, hiljemalt millal on korrektne projektiga seotud maksed teha. Samuti ei ole siin tegu kooskõlastusest distantseerumisega, vaid toetuse saaja enda hoolsuskohustuse täitmata jätmisega.

4.9. Proportsionaalsuse küsimuses tuleb rõhutada, et programmist sai kuuendas voorus toetust kokku 25 taotlejat ning mitte ükski neist ei teinud makseid pärast abikõlblikkuse perioodi lõppu, sh ka toetuse saajaga seotud isik ehk Setomaa Vallavalitsus (projekt ER199 Northern Camp). Kui korraldusasutus ei oleks teinud vaide esitaja suhtes FKO-d ja jätnud abikõlblikkuse perioodist hiljem tehtud maksed mitteabikõlblikuks tunnistamata, oleks ta kohelnud korrektselt käitunud toetuse saajaid ebavõrdselt ning selline käitumine oleks kahtlemata ebaproportsionaalne teiste toetuse saajate suhtes.

4.10. Vaide lahendaja toob täiendavalt välja, et toetuse saaja väited otsuse ebaproportsionaalsust põhjendades on vastukäivad – ühest küljest oli maksete tegemata jätmisel väidetavalt tegu finantsraskustega (mis viitab sellele, et kui tal oleks olnud piisavalt vahendeid, siis oleks ta projektitegevuste kulude eest esitatud arved tasunud), teisest küljest oli toetuse saaja keerukatest

reeglitest ja võõrkeelest tulenevalt suures segaduses ega saanud arugi, et abikõlblikkuse periood lõpeb 31.12.2023. Ning lisaks eeltoodud vastuoksustele on toetuse saaja sõnutsi maksete õigeaegse tegemata jätmise eest vastutav hoopis korraldusasutus, kes projektitegevuste elluviimiseks korraldatud hankedokumentide üle vaatamisel ei juhtinud tähelepanu, et viimane makse võib jääda väljapoole abikõlblikkuse perioodi. Kõigi nende etteheidete koosmõjus leiab vaide lahendaja, et toetuse saaja väited on otsitud ja eluliselt mitteusutavad ning FKO on proportsionaalne.

4.11. Eeltoodust tulenevalt on vaide lahendaja seisukohal, et otsus on HMS § 54 mõttes õiguspärane ning jätab FKO kehtetuks tunnistamata.

5. FKO täitmise peatamine

5.1. Vaide esitaja on koos vaidega esitanud taotluse FKO täitmise peatamiseks tuues sellekohase vajadusena välja vaide esitaja õiguste kaitse. Kaaludes vaidlustatud otsuse täitmise peatamata jätmise võimalikke tagajärgi vaide esitajale ja avalikke huvisid, on vaide lahendaja käesoleva vaidluse asjaolusid arvestades seisukohal, et vaidlustatud otsuse täitmise peatamine kuni vaidluse lõpptulemuse selgumiseni on otstarbekas ja vajalik.

5.2. Vaide lahendaja nõustub, et otsuse täitmine võib raskendada toetuse saaja majanduslikku olukorda. Kuivõrd tegemist on lõppenud, 2014–2020 toetusperioodi projektis tehtud toetuse tagasinõudmise otsusega, mille täitmine ei mõjuta perioodi tulemusi ega võimalda ka tagasilaekunud vahendeid enam teistele projektidele suunata, on avalik huvi toetuse võimalikult kiireks tagastamiseks pigem vähene.

5.3. Toetuse saaja õiguste kaitseks on vaide lahendaja hinnangul vajalik peatada kuni finantskorrektsiooni otsuse üle vaidluse lõppemiseni. Arvestades, et vaideotsusele on võimalik esitada kaebus halduskohtule 30 päeva jooksul vaideotsuse teatavaks tegemisest arvates, siis tuleb FKO täitmine peatada kuni kohtumenetlust lõpetava lahendi jõustumiseni juhul, kui toetuse saaja esitab finantskorrektsiooni otsuse peale kohtule kaebuse, või kuni 30 kalendripäeva möödumiseni alates käesoleva vaideotsuse teatavaks tegemisest arvates juhul, kui kaebust finantskorrektsiooni otsuse peale kohtule ei esitata.

(allkirjastatud digitaalselt)

Kristi Sell

toetuste arendamise osakonna juhataja
Eesti Euroopa Liidu välispiiri programmi korraldusasutuse juht

Koostaja: Virge Pihel
virge.pihel@rtk.ee